

ศูนย์ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท

ศาลจังหวัดนครนายก

การไกล่เกลี่ย คือ กระบวนการระงับข้อพิพาทที่มีบุคคลที่สามเป็นคนกลาง ทำหน้าที่คอยช่วยเหลือให้คู่ความเจรจาต่อรองกันได้จนสำเร็จ

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล หมายถึง การที่ผู้ไกล่เกลี่ยทำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทซึ่งเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลตั้งแต่ศาลรับฟ้องจนถึงก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้กับคู่ความ เป็นการช่วยให้คู่ความทั้งสองฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกัน แต่ผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีอำนาจในการกำหนดข้อตกลงให้แก่คู่ความแต่อย่างใด โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการประนีประนอมยอมความให้จากความสมัครใจของคู่ความทั้งสองฝ่ายเป็นสำคัญ ดังนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอยกเลิกการไกล่เกลี่ยเสียเมื่อใดก็ได้

ผู้ไกล่เกลี่ย คือ ผู้พิพากษาประจำศาลต่าง ๆ บุคคลหรือคณะบุคคลที่ผู้พิพากษาแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนีประนอม โดยผู้พิพากษาหรือบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีความสนใจมีความพร้อมและสมัครใจที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งมีความเป็นกลาง ไม่มีอคติสามารถให้ความเป็นธรรมกับคู่ความทุกฝ่ายได้ถูกต้องตรงตามความประสงค์ของคู่ความ ช่วยแก้ไขปัญหามาให้แก่คู่ความทุกฝ่ายและเป็นผู้ช่วยทำให้ข้อพิพาททั้งหลายยุติลงอย่างฉันทมิตร ผู้ไกล่เกลี่ยมีหน้าที่ในการช่วยให้คู่ความทั้งสองฝ่ายตกลงประนีประนอมยอมความกัน ไม่มีหน้าที่ตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทหรือคดีความแต่อย่างใด

สิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะไกล่เกลี่ยให้ประสบความสำเร็จ หากคู่ความมีสิ่งเหล่านี้ คือ

๑. ความต้องการที่จะให้ไกล่เกลี่ย
๒. ความรับผิดชอบส่วนตัว
๓. ความตั้งใจที่จะไม่ตกลงด้วย และ
๔. ความตั้งใจที่จะตกลงด้วย การไกล่เกลี่ย

ส่งผลสองทาง คือ คู่กรณีทั้งสองฝ่ายพอใจทั้งคู่หรือเรียกว่า ชนะทั้งคู่ (Win-Win) จึงเป็นผลที่ตรงตามความมุ่งหมายของการไกล่เกลี่ย เช่น เจ้าหนี้ก็ได้รับชำระหนี้แม้อาจไม่เต็มจำนวน ลูกหนี้ก็ได้รับการลดหย่อน เช่น การผ่อนเวลาให้หรือการกำหนดเวลาปลอดดอกเบี้ยให้ เป็นต้น แต่การไกล่เกลี่ยคู่ความยังมีสิทธิในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามปกติเมื่อกระบวนการพิจารณาคดีทางศาลยุติธรรมเปลี่ยนแปลงไปโดยมีการนัดพิจารณาคดีแบบต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จสิ้น

ดังนั้น จึงแบ่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ดังนี้

๑. สำหรับคดีฟ้องใหม่ เมื่อโจทก์ยื่นฟ้อง เจ้าหน้าที่แผนกรับฟ้องจะนัดคู่ความมาไกล่เกลี่ยก่อนนัดสืบพยานประมาณ ๒ เดือน โดยจะประทับตราวางวันนัดไกล่เกลี่ยไว้ที่หมายเรียกฯ สำหรับจำเลยที่ได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแล้วควรมาศาลเพื่อไกล่เกลี่ยตามวันนัด
๒. สำหรับคดีที่อยู่ระหว่างพิจารณา แยกเป็น ๒ กรณี ได้แก่
 - ๒.๑ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเห็นว่าสำนวนใดสมควรใช้ระบบไกล่เกลี่ยก็สั่งให้นำคดีเข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ย

- ๒.๒ ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นว่าสมควรใช้ระบบการไกล่เกลี่ยก็ส่งเข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ย
- ๒.๓ คู่ความยื่นคำแถลง หรือ แถลงด้วยวาจาขอใช้วิธีการไกล่เกลี่ยและผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนส่งสำนวนเข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ย

๓. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ผู้พิพากษาซึ่งเป็นเจ้าของสำนวนที่พิจารณาคดีตัดสินชี้ขาดคดีนั้น อาจดำเนินการไกล่เกลี่ยคดีได้เอง ทั้งก่อนหรือในระหว่างพิจารณาคดีเพื่อให้คู่ความตกลงกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ผลที่คู่ความจะได้รับจากการไกล่เกลี่ย

๑. คู่ความสามารถตกลงกันได้ด้วยการถอนฟ้อง
๒. คู่ความ สามารถตกลงกันได้โดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้วขอให้ศาลมีคำพิพากษตามยอม
๓. คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยขอให้ดำเนินคดีด้วยวิธีการพิจารณาตามปกติได้เช่นเดิม
๔. คู่ความตกลงกันไม่ได้ ศาลก็จะส่งสำนวนไปดำเนินกระบวนการพิจารณาตามปกติ

ประโยชน์ของการไกล่เกลี่ย

การไกล่เกลี่ยที่ประสบผลสำเร็จจนคู่ความตกลงประนีประนอมยอมความกันได้เป็นประโยชน์ดังนี้

๑. ทำให้คู่ความสามารถหันหน้าเข้าหากันได้อีกอย่างฉันทมิตร
๒. ในบางกรณีคู่ความสามารถดำเนินธุรกิจติดต่อกันได้อีก
๓. ประหยัดค่าใช้จ่าย ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีของคู่ความลดลง
๔. คู่ความได้รับความพึงพอใจ
๕. คู่ความไม่ต้องประสบกับการบังคับคดีที่ยุ่งยากในศาล
๖. ช่วยลดปริมาณคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล ทำให้คดีที่ทำการไกล่เกลี่ยและคดีอื่น ๆ สามารถย่นระยะเวลาพิจารณาได้เร็วขึ้น
๗. ลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา
๘. ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม
๙. รัฐประหยัดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดให้มีการดำเนินการพิจารณาคดี หรือข้อพิจารณาของประชาชนโดยรวม

คดีที่ไกล่เกลี่ยได้มี ๓ ประเภท คือ

๑. คดีแพ่ง
๒. คดีอาญา
๓. คดีผู้บริโภค

คดีอาญาที่สามารถทำการไกล่เกลี่ยได้แก่

๑. คดีความผิดอันยอมความได้
๒. คดีความผิดที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องกันเอง

กระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

๑. คดีระงับไปด้วยการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย
๒. คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์ให้ทำการไกล่เกลี่ยอีกต่อไป
๓. คู่ความไม่สามารถไกล่เกลี่ยกันได้ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด
๔. ผู้ประนีประนอมเห็นว่าการไกล่เกลี่ยต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี
๕. ผู้รับผิดชอบราชการศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่แต่งตั้งเห็นว่าคดีไม่อาจยุติได้ด้วยวิธีการไกล่เกลี่ย หรือการไกล่เกลี่ยต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์แก่คดีหรือจะเกิดความไม่เป็นธรรม

ศูนย์ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท

ศาลจังหวัดนครนายก

ถนนรังสิต-บ้านนา ตำบลบ้านพร้าว

อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

โทร 037-314729